(Anti)Pestprotocol

“PESTEN OP AMS => HOE PAKKEN WE HET AAN?”

Pesten komt op iedere school voor. Ook op AMS.
De definitie: pesten is een systematische, psychologische of fysieke handeling van geweld door een leerling of een groep leerlingen t.o.v. één of meer klasgenoten.

Pesten heeft duidelijke kenmerken:

- Pesten gebeurt opzettelijk
- Pesten is bedoeld om schade toe te brengen (fysiek, materieel of mentaal)
- Bij pesten is er altijd sprake van ongelijke machtsverhoudingen (fysiek of verbaal sterkere personen kiezen minder weerbare personen als slachtoffer)
- Pesten gebeurt systematisch
- Pesten houdt niet vanzelf op, maar wordt eerder erger als er niet wordt ingegrepen
- Pesten is van alle tijden en komt in alle groepen en culturen voor

Pesten is niet hetzelfde als plagen. Bij plagen zijn de machtsverhoudingen gelijk. De ene keer is de een het lijdend voorwerp en de andere keer de ander. Pesten is structureel van karakter en vraagt daarom om echt beleid.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden:	vernederen, belachelijk maken
	schelden
	dreigen
	met bijnamen aanspreken
	gemene briefjes, mailtjes, sms-jes schrijven
Lichamelijk:	trekken aan kleding, duwen en sjorren
	schoppen en slaan
	krabben en aan haren trekken
	wapens gebruiken
Achtervolgen:	opjagen en achterna lopen
	in de val laten lopen, klem zetten of rijden
	opsluiten
Uitsluiting:	doodzwijgen en negeren
	uitsluiten van feestjes
	bij groepsopdrachten
Stelen en vernielen:	afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen
	kliederen op boeken
	banden lek prikken, fiets beschadigen
Afpersing:	dwingen om geld of spullen af te geven
	het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.

Valkuilen bij aanpak pesters.
Vaak wordt een pestsituatie aangepakt vanuit de wens het doelwit (zo hoort een gepeste leerling zich liever noemen dan “slachtoffer”) in bescherming te nemen, de pesters op hun foute gedrag te wijzen en hen vervolgens de welverdiende straf te geven. Hopelijk leert de pester daarvan en wordt zijn kwalijke gedrag onderdrukt, zo denken we.

Er zijn echter enkele valkuilen aan te wijzen. Allereerst is het mogelijk dat de onderdrukking zo “goed” werkt, dat het pesten “ondergronds” gaat en zich sluwer en minder aanwijsbaar voortzet. Ook kan het zijn dat de pester de door hem als onrecht ervaren straf verhaalt op een ander doelwit.
Voor de begeleider (mentor, counselor etc) bestaat bovendien het gevaar dat die gevangen raakt in de dramadriehoek, net als andere deelnemers in het proces: zij nemen wisselend de rollen van Redder, Aanklager en Slachtoffer op zich en komen uiteindelijk niet tot het door de oorspronkelijke Redder (mentor, counselor) gewenste doel. En deze blijft uiteindelijk vaak als Slachtoffer achter.

Een ander uitgangspunt..

Uitgaan van het principe van de meerzijdige partijdigheid en uitgaan van de kracht van mensen (ook jonge) en daarmee een beroep doen op hun loyaliteit, biedt de mogelijkheid leerlingen aan te spreken op hun kwetsbaarheid, assertiviteit, zorgzaamheid en eigen verantwoordelijkheid.
Vanuit die krachtige positie een pestprobleem aanpakken wordt mogelijk gemaakt door de No Blame Methode.

De *No Blame Methode.*
Deze methode bestaat uit 7 stappen:

1) Interview het doelwit.
   Wat gaat om in het hoofd en het hart van het doelwit, wat denkt hij en voelt hij? Inhoud en wijze van pesten zijn minder belangrijk. Het gaat er om dat het pesten ophoudt, niet om de pesters te straffen. Zij moeten gaan snappen hoe de gepeste zich voelt. Zo voorkom je angst voor verslechtering van de situatie en bereik je dat de gepeste zich veilig voelt.
2) Organiseer een gesprek met de betrokken leerlingen.
   Niet alleen pesters, maar ook een paar zgn meelopers.
   Doel: de kracht van de groepsleden te gebruiken om de situatie te verbeteren.
3) Leg het probleem uit.
   Zonder de gepeste erbij, leg je je zorg over hem uit.
   Je bent op geen enkele manier beschuldigend.
4) Deel de verantwoordelijkheid.
   Zeg dat je niemand beschuldigt en ook niemand straft.
   Maak duidelijk dat je hun hulp nodig hebt om te zorgen dat een medeleerling zich weer happy gaat voelen.
5) Vraag de leerlingen suggesties te doen.
   De macht van de pester maakt plaats voor de macht van de groep. Iedere leerling noemt in de ik-vorm hoe hij een bijdrage kan leveren. Wees blij met elke suggestie maar dwing geen beloftes af.
6) Laat het nu aan de groep over.
   Verantwoordelijkheid bij de groep laten, hen bedanken en je vertrouwen uitspreken.
   Over een week evalueer je met dezelfde leerlingen. Je brengt de gepeste leerling op de hoogte van het gesprek en evt zijn ouders.
7) Spreek weer met alle betrokkenen, maar nu individueel.
   Wat is verbeterd? Hoe gaat het nu? Wat is ieders bijdrage geweest? Niet alles gelukt? Niet erg, zolang het pesten maar is gestopt.
8) (Eventueel deze stap individueel herhalen).

Inbedding en preventie.
Geen enkele pest-aanpak heeft (duurzaam) succes als die zomaar uit de lucht komt vallen. In de mentorles moet al aandacht zijn voor sociale veiligheid, waarden, normen en omgangsregels. Een dergelijk voedingsbodem is noodzaak om de NBM te kunnen laten slagen.
Om zo’n preventieve schoolsituatie te creëren, zouden mentoren en docenten geschoold moeten worden in de aanpak van pesten en dit geregeld laten opfrissen.

Grenzen.
Zonder straffen pestproblemen oplossen zal onrechtvaardig lijken wanneer het doelwit werkelijk ernstige schade is toegebracht. In deze extreme gevallen schiet de No Blame Methode curatief tekort.

Pestprotocol.
Wie doet nu wat en wanneer bij het vóórkomen van pesten?.

Bij een **acuut geval van pesten** (bijvoorbeeld tijdens vrije momenten in de school) worden de volgende stappen genomen:

- Gepeste leerling doet melding van pestgeval bij dienstdoende surveillant.
- De surveillant heeft een gesprek met de leerling.
- De surveillant stelt zich op de hoogte van het digitale leerlingendossier.
- De surveillant schat in of er direct gehandeld moet worden of dat het ook kan wachten. In het laatste geval draagt hij de casus over aan de mentor of aan de verantwoordelijke teamleider. Hij doet verslag in Magister-logboek.
- Moet er direct gehandeld worden, dan probeert hij de teamleider direct in te schakelen.
- De teamleider praat met de gepeste en apart met de pester, evt met hen samen. Hij hanteert de No Blame Methode.
- De teamleider neemt contact op met de ouders als hij dat nodig vindt.
- De teamleider koppelt terug naar de mentor en schrijft een verslag in het digitale leerling-dossier. Inclusief de afspraken die zijn gemaakt met de verschillende partijen

Bij **melding aan de mentor over pesten** of **vermoeden van pesten** neemt de mentor de volgende stappen:

- De mentor heeft een gesprek met de pester en gepeste en hanteert daarbij de No Blame Methode. Verslag en afspraken in magister-logboek.
- De mentor overlegt met de teamleider.
- De mentor of teamleider neemt contact op met de ouders, brengt hen op de hoogte van de situatie en vraagt ouders van pesters en gepeste zich daar actief mee te bemoeien. Niet beschuldigen, maar betrekken.
- Er worden afspraken gemaakt, maar er is *nog geen straf* aan de orde.

Eventuele strafmaatregelen in een later stadium zijn de verantwoordelijkheid van de teamleider. Afspraken worden vastgelegd in Magister-logboek i.v.m de dossiervorming.

Wanneer **pestgedrag aanhoudt**:

- De mentor/teamleider neemt contact op met ouders van de pester(s) en de gepeste.
- Er wordt door de mentor (met instemming van de gepeste) een gesprek met de klas gevoerd.
- De mentor maakt gebruik van leefstijl en/of de pestkoffer.
- Samen met de klas worden afspraken gemaakt.
- De teamleider brengt als eindverantwoordelijke het voorval in het zorgteam.
- Afhankelijk van de situatie kan door het zorgteam maatschappelijk werk/psycholoog ingeschakeld worden.
- Er worden afspraken gemaakt, eventuele strafmaatregelen zijn de verantwoordelijkheid van de teamleider. Afspraken worden vastgelegd in Magister i.v.m. dossiervorming.
- Zowel gepeste leerling als de pester(s) kunnen worden aangemeld bij het zorgteam voor counseling / Sova training etc.
- De mentor houdt de ouders op de hoogte van de ontwikkelingen.

Straffen:
De pester(s) moet duidelijk worden gemaakt dat het vertoonde gedrag niet wordt toegestaan. Als dat kan worden bereikt met een duidelijk gesprek, dan verdient dat de voorkeur.
Het zoeken van steun voor de gepeste bij klasgenoten verdient ook voorkeur boven strafmaatregelen.
Strafmaatregelen hebben het nadeel dat ze de pester vaak aanzetten tot nog meer pesterijen.
Buitensluiten van de pester gedurende vrije uren tijdens schooltijd is een optie om de leerling te beschermen.
Uiterste maatregel is schorsen. Dit wordt via de officiële weg gedaan door de directie. De directeur doet melding bij de inspectie en de zorgcoördinator doet melding bij de Leerplichtambtenaar. Ouders worden zowel telefonisch als schriftelijk op de hoogte gebracht van de schorsing. Aan een schorsing zit een contract vast. In dit contract laat de leerling zien dat hij van goede wil is. Een contract heeft een minimumperiode van 6 weken en een maximum van 12 weken.

Preventieve maatregelen:

- De mentor stelt samen met de klas in het begin van het 1e schooljaar regels op die een veilige sfeer in de klas bevorderen. (zie Leefstijl).
  De afspraken zijn van belang, omdat je bij problemen daarop in een gesprek met de klas kunt terugvallen.

- In de derde week van september wordt ieder jaar de pestfolder uitgedeeld in klas 1. In die week is het thema in de hele school: de pestvrije school. De mentoren besteden dan tijdens de mentorles extra aandacht aan het onderwerp pesten.

- In klas 1 wordt ieder jaar een voorstelling (ckv) door een toneelgezelschap aangeboden (bijv. Walther P5, Tryater). Onderwerp van de voorstelling moet zijn: pesten en de gevolgen.
  En/of: we schakelen een dramadocent in om door middel van rollenspelen te werken aan sociale vaardigheden en weerbaarheid in de klas. Projectmatige benadering met halve klassen in 6 wekelijkse periodes.

- Docenten, mentoren en conciërges laten zich scholen in de No Blame Methode.

- Voor 1e en 2e klassen SOVA-training na de herfstvakantie.